

Executive Summary

BFL has been categorized as a Category B project, as the potential adverse environmental and social impacts on population within the Protected Areas or those living around who depend on the PA for their livelihoods or environmentally important areas are site-specific, reversible and can be readily mitigated.

Therefore, to ensure that all BFL funded projects and programs are environmentally and socially sustainable as well as in line with BFL's policies and guidelines, an Environmental and Social Management Plan (ESMP) involving stakeholder participation and timely public disclosure is required.

An Environmental and Social Management Plan (ESMP) for Bumdeling Wildlife Sanctuary, describes mitigation measures/good practices at activity level which are required as per the screening protocol. All the screened activities which has potential risks to environment and social management have to prepare ESMP which include environment management and mitigation plans during pre-activity, activity implementation and closing phases. Hence, it contains description of the detailed actions including communities, roles, communication and reporting and monitoring processes required as part of the implementation. In order to ensure that the issues of all stakeholders are taken into account, it includes a stakeholder engagement plan. The plan includes identification of stakeholders, method of engagement, timing and logistics. It is a requirement for all parks and biological corridors to keep record, reporting, review, auditing and update ESMP yearly as per the planned activities.

The activities that required ESMPs for the year 2022 under Bumdeling Wildlife Sanctuary are:

1. Construct and install waste bins/waste collection points in Khoma and Sherimuhung gewogs
2. Develop and promote herbal tea production unit in Bumdeling
3. Develop basic structure for management of RAMSAR site
4. Construction of ecotourism infrastructure from Tsaling-Kharchendra Ney
5. Maintenance of buildings in BWS
6. Bio-engineering works at Dingtsho lake
7. Develop basic structures such as fencing, entrance gate and foot path for existing recreational site in Bumdeling valley

བཀོད་ཀྱི་བཅུ་དོན།

འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སློང་ཀའི་ཚོ་སློག་མ་དངུལ་འདི་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེའི་འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ལས་འགུལ་གྱི་དབྱེ་ཁག་ལ་བ་(Category B) རྣམ་ལུ་རྒྱུ་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ལས་འགུལ་འདི་ལས་བརྟེན་ཏེ་སྤྱད་སློབ་ས་ཁོངས་ནང་སྤོང་མིའི་མི་སེར་དང་ཡང་ན་སྤྱད་སློབ་ས་ཁོངས་ཀྱི་མཐའ་སློར་ཏེ་འཚོ་བ་སྤྱད་སློབ་ས་ཁོངས་ལུ་བརྟེན་སྤོང་མིའི་མི་སེར་ཡང་ན་གལ་ཅན་གྱི་མཐའ་སློར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཚུ་ལུ་གཞོན་པ་འབྱུང་ནིའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་དང་གལ་སྲིད་གཞོན་པ་འབྱུང་བ་ཅིན་གཞོན་ཉེན་ཚུ་དམིགས་གསལ་ས་གནས་ནང་རྒྱུ་མ་ཅིག་འབྱུང་ནི་དང་གཞོན་ཉེན་མར་ཕབ་རྒྱབ་ནི་དང་ཚུ་མེད་ཡང་གཏང་ཚུགས་པ་ཡིན།

དེ་འབད་མ་ལས་འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སློང་ཀའི་ཚོ་སློག་མ་དངུལ་ཐོག་ལུ་རྒྱབ་སློར་འབད་ཡོད་པའི་ལས་འགུལ་དང་ལས་ལྷ་ཚུ་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེ་གཉིས་ལུ་ཡུན་བརྟེན་གྱི་ཕན་བ་ཡོད་པ་བཟོ་བ་གི་མ་ཚད་འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སློང་ཀའི་ཚོ་སློག་མ་དངུལ་གྱི་སྤོང་བྱས་ལམ་སྟོན་དང་འབྲེལ་ཐབས་ལུ་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེ་འཛིན་སློང་འཆར་གཞི་འདི་དགོཔ་དང་མི་དམངས་གོས་བསྟར་དང་དུས་དང་དུས་སྤུ་མི་དམངས་ལུ་གསལ་བ་བཤད་ནི་འདི་དགོཔ་ཡིན།

རང་བཞིན་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེ་འཛིན་སློང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་སློང་ཀ་དང་སློག་ཆགས་རྒྱན་ལམ་ཚུ་ནང་ལས་ལྷ་ཚུ་འབད་བའི་སྐབས་ཐབས་ལམ་དང་བཟུང་སྤྱོད་ཚུ་གསལ་སྟོན་འབད་མ་ཡིན་པ་འདི་ཡང་ལས་ལྷ་ཚུ་འདི་གདམ་སེལ་ལམ་ལུ་གསལ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཡིན། གདམ་སེལ་འབད་ཡོད་པའི་ལས་ལྷ་ཚུ་ནང་ལས་ལྷ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེ་ལུ་གཞོན་ཉེན་ཡོད་པའི་ལས་ལྷ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེ་འཛིན་སློང་འཆར་གཞི་བཟོ་དགོ། འཛིན་སློང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ལས་ལྷ་འགོ་མ་བཅུགས་པའི་ཉེ་མ་གཞི་བཅུགས་འབད་བའི་སྐབས་དང་མཚུགས་ལུ་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་འཛིན་སློང་དང་གཞོན་ཉེན་མར་ཕབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་བཅུགས་དགོཔ་ཡིན། དེ་འབད་མ་ལས་འཛིན་སློང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ལས་ལྷ་མི་སྡེ་ལུ་འགན་བཅུག་སྤོང་དང་སྤོང་བྱུ་དེ་ལས་ལྷ་རྟོག་ལམ་ལུ་གསལ་ཚུ་གི་སློར་ལས་འབྲེལ་བཤད་ཁ་གསལ་ཚུ་དགོཔ་ཡིན། འཛིན་སློང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ལུ་གལ་གཏོགས་འབད་དགོཔ་པའི་ཁེ་གུ་ཡོད་མི་ཚུ་གི་ཉེན་བཤད་ཚུ་ཚུ་དགོཔ་པའི་ཁར་ཁེ་གུ་ཡོད་པའི་མི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་གལ་གཏོགས་འཆར་གཞི་དགོ། གལ་གཏོགས་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ཁེ་གུ་ཡོད་མི་དོས་འཛིན་འབད་ནི་དང་གལ་གཏོགས་འབད་ནིའི་ལམ་ལུ་གསལ་དེ་ལས་གལ་གཏོགས་ཀྱི་དུས་ཚོད་དང་བཅའ་སྲིག་ཚུ་ཚུ་དགོཔ་ཡིན།

སློང་ཀ་དང་སློག་ཆགས་རྒྱན་ལམ་ཚུ་མི་ཚུ་གི་མཚར་གཞི་ལས་ལྷ་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་བཟོ་དགོཔ་ལུ་བརྟེན་ལུ་སྤོང་བྱུ་ལུ་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེ་འཛིན་སློང་འཆར་གཞི་འདི་ལོ་བསྟར་བཞིན་དུ་དུས་མཐུན་བཟོ་དགོཔ་ཡིན།

བཅུ་མེ་སློང་རི་དྲུག་སྤྱད་སློབ་ས་ཁོངས་ཀྱི་དོན་ལུ་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ རྣམ་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེ་འཛིན་སློང་འཆར་གཞི་དགོཔ་ཡོད་པའི་ལས་ལྷ་ཚུ་ཡང་།

༡༥. ཤེ་རི་རྩེ་ཆེད་འོག་དང་མཁོ་མ་ཆེད་འོག་ནང་ཕྱགས་སྐྱེགས་བསྐྱེལ་ལེན་གྱི་ས་ཁོངས་རྒྱབ་ནི་དང་ཕྱགས་སྐྱེགས་བསྐྱེལ་ནིའི་ཉོད་བཅུགས་ནི།

- ༡༦. བཅུ་མེ་སློང་ལུ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་ཐོབ་ཐུན་ལུ་གཞི་བཅུགས་དང་འབྲེལ་གཏང་ནི།
- ༡༧. བཅུ་མེ་སློང་RAMSAR འཛིན་སློང་གི་དོན་ལུ་གཞི་བཅུགས་མཁོ་ཆས་གཞི་བཅུགས་ནི།
- ༡༨. ཚུ་སློང་ལས་ཁར་ཆེན་བྲག་གནས་ཚུན་སྤེལ་གནས་སྤངས་བཟོ་བཤམ་གྱི་དོན་ལུ་མཐུན་རྒྱུན་བཅུགས་ནི།
- ༡༩. བཅུ་མེ་སློང་ལུ་ཡོད་པའི་སློང་ཁྱིམ་ཉམས་བཅོས་འབད་ནི།
- ༢༠. དུང་མཚོ་ལུ་ས་དང་ཚུ་འཛིན་སློང་ག་ལུ་འབད་ནི།
- ༢༡. བཅུ་མེ་སློང་ལུ་ཡོད་པའི་སློང་འཆར་ས་ཁོངས་ནང་མཐུན་རྒྱུན་རམ་བསྐྱོར་ནི་འབྲེལ་སྤོང་རྒྱབ་ནི་དང་མི་ལམ་བཟོ་ནི།